

25.8.2009

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

MMM:n lausuntopyyntö 3.7.2009, MMM018:00/2008

Lausunto Happamien sulfaattimaiden aiheuttaminen haittojen vähentämistä selvittäneen ohjausryhmän raportista

Yleistä

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio pitää happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haittojen ja potentiaalisesti happamien alueiden selvitystä tarpeellisena ja hyvänä lähtökohtana jatkotyölle. Jatkotyön laadun ja käytännönläheisyyden varmistamiseksi on metsätalouden ja sen vesien suojeleminen asiantuntemusta kuitenkin vahvistettava.

Metsätalouden vesien suojeleminen kustannustehokkaan toteuttamiseen takia selvitys on ulotettava myös metsämaalle. Näin saadaan viimeinkin mahdollisen ongelman laajuus selvitettyä ja potentiaalisesti happamat sulfaattimaat metsänomistajien ja metsätalouden toimijoiden tietoon. Kartoitus on tehtävä lisäksi niin yksityiskohtaisena, että sen perusteella voidaan tehdä riskianalyysi yksittäisen metsikkökuvion osalta.

Metsätalouden kuivatustoimenpiteitä ei kuitenkaan pidä rasittaa uusilla ja raskailla vesien suojeleminen menetelmillä, kuten maaperän kalkituksilla tai kalkkipadoilla, jotka tekevät metsänkasvatuksen kannattamattomaksi näillä alueilla.

Yksityiskohtaiset kannanotot

3. Taustaa

Raportin sivulla 10 todetaan, että *”Myös energiapuuksi käytettävien kantojen nosto saattaa lisätä happamoitumisriskiä herkimmillä alueilla.”*

Tapio esittää, että

- ***viittaukset energiapuun korjuuseen poistetaan raportista, koska energiapuun korjuun maaperää happamoittava vaikutus ei perustu tässä työssä selvitettävään ilmiöön.***

5. Happamat sulfaattimaat lainsäädännössä, ohjelmissa ja tukijärjestelmissä

Kappaleessa 5.1.1. Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki todetaan, että *”Haittojen paremmaksi hallinnaksi tulisi joka tapauksessa kehittää myös ojitusaluiden suunnitteluvaatimuksia ja suunnitelmien hyväksymismenettelyjä mm. maa- ja metsätalouden rahoituslainsäädännössä.”*

25.8.2009

Tapio toteaa, että

- ***kaikkiin valtion rahoittamiin kunnostusojitushankkeisiin kuuluu vesiensuojelusuunnitelma, jossa myös happamien sulfaattimaiden esiintyminen ja haittojen minimointi voidaan kuvata.***

Lisäksi kappaleessa 5.1.4. todetaan, että *”Lupakäsittelyssä tulisi voida velvoittaa luvanhakija tarvittaessa selvittämään etukäteen, onko toimenpiteen kohde happamalla sulfaattimaalla.”*

Tapio toteaa, että

- ***metsänomistajaa tai toimijaa ei voida velvoittaa tietämään asioita, joita ei ole selvitetty/kartoitettu. Eduskunta edellytti esimerkiksi säättäessään Metsälain 10 §, että nämä elinympäristöt on kartoitettava pikaisesti.***

Muistion sivulla 22 on käsitelty lainsäädännön muutoksia ja niistä todetaan Uuden kestävän metsätalouden rahoituslain osalta, että *”Vaativaksi suunnitteluksi voitaisiin luokitella myös happamilla sulfaattimailla tehtävä suunnittelu, jos alueella toteutetaan normaalista suunnittelusta poikkeavia toimenpiteitä kuten maaprofiilin kairauksia maaperän ominaisuuksien arviointia varten sekä maastossa tehtäviä pH-mittauksia.”*

Tapio esittää, että

- ***suunnitteluvaatimusten ja suunnitelmien hyväksynnän kehittäminen vaatii tietoa potentiaalisesti happamien metsäalueiden sijainnista ja siksi ennen käytäntöjen tarkistamista olisi oltava käytössä kartoitustieto näistä riskialueista.***
- ***kartoitustieto voisi toimia lupatarpeen arvioinnin lähtökohtana.***
- ***kartoitustiedon tulisi olla myös metsänomistajien ja toimijoiden ei pelkästään viranomaisten käytettävissä.***
- ***Uuden kestävän metsätalouden rahoituslain säädöksiin lisätään viittaus happamista sulfaattimaista ja suunnittelun korvaamisesta, kuten työryhmä on esittänyt.***

7 Happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haittojen syntymisen ehkäiseminen

Muistiossa todetaan sivulla 42, että *”Metsätaloudessa kuivatuksesta tai kuivatusojien kunnostuksesta voitaisiin pidättyä kokonaan happamien sulfaattimaiden vaikeimmilla alueilla. Tästä voidaan arvioida olevan vähemmän taloudellista haittaa kuin maatalousalueilla.”*

Tapio toteaa, että

- ***peruskuivatuksen ylläpidosta luopuminen voi olla yksittäiselle metsänomistajalle erittäin suuri taloudellinen haitta, joka olisi korvattava nykyisten tai tätä tarkoitusta tehtävien rahoitusjärjestelmien kautta.***
- ***Toimenpide-esitykset ja linjaukset ovat metsätalouden osalta kevyesti laaditut eivätkä perustu syvälliseen tietämykseen metsätaloudesta ja metsätalouden vesiensuojelun vaikutuksista.***

25.8.2009

Liite 6 Ehdotus happamien sulfaattimaiden luokittelukriteereiksi

Tapio toteaa, että

- **Metsämaat ovat luontaisesti peltomaita happamampia ja siksi esitetty luokitus ei soveltune metsätalouden maille. Turvemaat olisivat tämän luokituksen mukaan luokiteltava kauttaaltaan riskialueiksi.**

TAPIO

Ritva Toivonen
johtaja

Timo Makkonen
maaperäasiantuntija